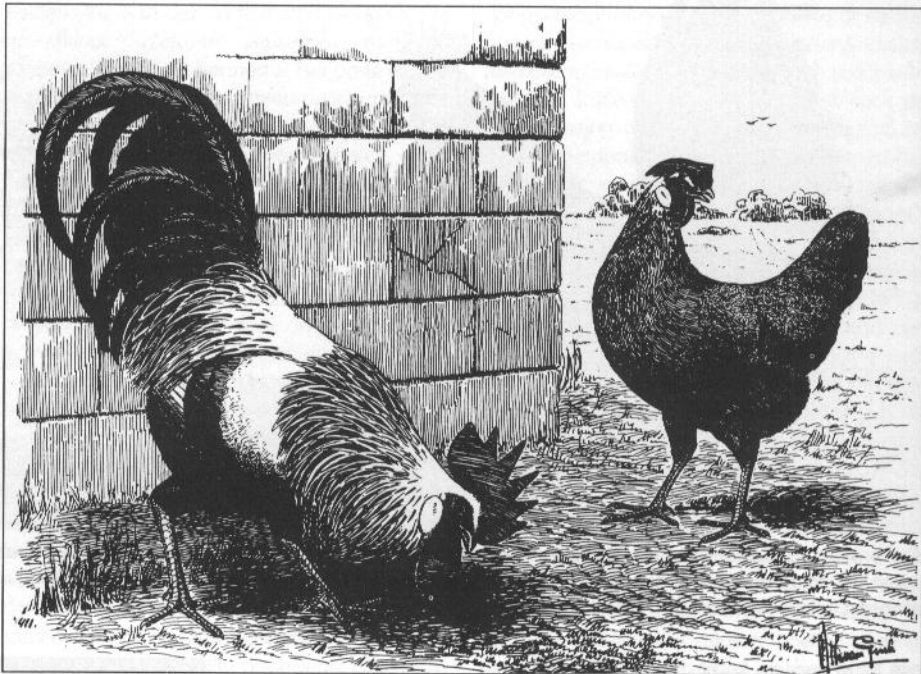

De zilverpatrijs Leghorns

Een ras, dat meer liefhebbers kan gebruiken

In onze bijdragen over de hoenderrassen trachten we altijd lange verhalen over de ontwikkelingsgeschiedenis van een ras uit de weg te gaan. Toch gaan we er ons af en toe weleens aan te buiten in de overtuiging, dat het de fokkers zal interesseren. De ontwikkelingsgeschiedenis van de zilverpatrijs Leghorn is een zeer lange, die we wel zullen weergeven, doch de details zullen we vermijden.

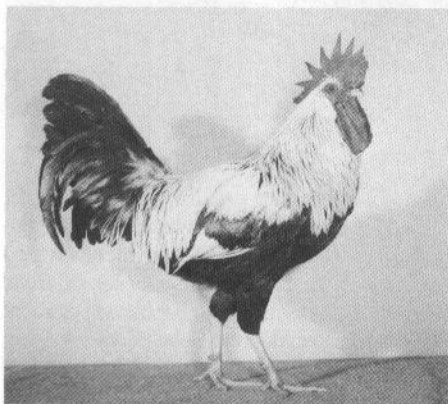
Italië is het land, dat het ruwe materiaal voor de zilverpatrijs Leghorn heeft geleverd. Daar waren het geen rashaenders, maar gewone legkippen, die op boerenerven werden gezien. Opvallend was hun gele beenkleur. In die dagen kende men weinig hoenderrassen met gele benen en dit was dan ook voor de pluimveelieffhebbers een openbaring. Dat deze in Italië ontdekte hoenders nog eens tot rashaenders zouden worden verheven danken zij uitsluitend aan de Amerikaanse fokkers, die met veel moeite en energie de fokkerij en veredeling van het ras ter hand hebben genomen. Uiteindelijk zijn het de Amerikanen geweest, die aan het ras een geheel eigen type hebben gegeven. Dit is thans nog terug te vinden in de bekende Amerikaanse witte Leghorns. Via Amerika kwamen de Leghorns of de Italianen, zoals ze toen werden genoemd, naar Engeland. Aldaar vond het ras geen ingang, omdat het type de Engelsen niet aanstond. Een enkele Engelse fokker ging er echter toch toe over het ras wat zwaarder te fokken en ook de kopversierselen ondergingen een wijziging, waardoor weer een geheel eigen type Leghorn ontstond. Of wij en ook de Duitsers de oorspronkelijke zilverpatrijs Leghorn uit Engeland ontvingen is niet bekend. Er zijn auteurs uit de vorige eeuw, die beweren, dat ook West-Europa het ruwe materiaal uit Italië ontving. Wat we wel weten en ervaren kunnen is, dat zowel de Duitse als de Hollandse fokkers met de kleurslag van dit

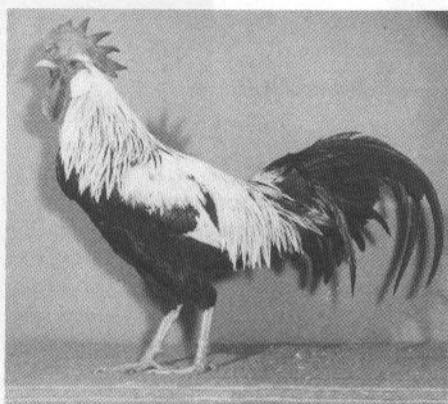
Een paar zilverpatrijs Leghorns naar een tekening van de heer C.S.Th van Gink. Mede dank zij de contrastrijke tekening, vooral van de haan, is dit één van de fraaiste Leghorn-kleurslagen.

ras een geheel eigen kant uitgegaan zijn. We willen hierbij niet attenderen op het type. Inderdaad bestond hierin tot voor enkele jaren ook verschil, doch thans loopt het type van de Duitse Leghorns parallel aan het Nederlandse type. Tot die tijd hadden de Duitse Leghorns een meer achterwaartse staardracht en waren zij bovendien wat slanker van vorm. Waar thans het grootste verschil aanwezig is tussen Nederlands zilverpatrijs en Duits 'silberfarbig' is de tekening. De Duitse fokrichting is er op gebaseerd, dat zowel goede hanen als goede hennen uit één en dezelfde foktoom gefokt kunnen worden. Om dit te bereiken heeft men in Duitsland wat moeten opofferen en wel in dit geval de prachtige zwarte borstkleur van de hanen. Bovendien

vond de Duitse fokker de optredende omzoming om de veren (flitter) erg fraai. Met deze fok van silberflitter bij de hennen hebben de Duitsers met hun éénstam-fok een kwaad in huis gehaald, wat de kleur en de tekening van de hanen betreft, dat niet meer weg te fokken is. Alle fokkers van Leghorns bij onze oosterburen waren ook niet direkt ingenomen met deze koerswijziging, hetgeen we destijds, en soms nu nog kunnen horen. Toen echter het besluit definitief was zijn de Duitse fokkers zich gaan aanpassen en het resultaat is geweest, dat de zilverpatrijs Leghorn zoals wij die kennen daar vrijwel geheel verdwenen is en er voor in de plaats is gekomen de silberfarbige, die in grote aantallen op de Duitse tentoonstellingen wordt gezien. Op de kleurslag silberfarbig, die thans ook in onze Nederlandse standaard als een afzonderlijke kleurslag wordt genoemd, zullen we hier niet verder ingaan en ons bepalen tot onze Nederlandse zilverpatrijs Leghorn.

Een zeer fraaie zilverpatrijs Leghorn-haan, voorbeeldig in kleur en tekening. Aan de kop hebben we enkele kleine wensen, vooral de kinellen mogen niet langer. De staart is nog niet op volle pracht.

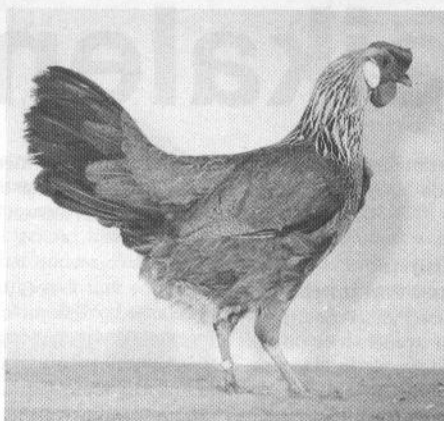
Eveneens een fraaie haan in zilverpatrijs Leghorn, die het jaren geleden op diverse tentoonstellingen tot zeer hoge predikaten wist te brengen. Het dier laat, alhoewel hij zich tijdens het fotograferen wat stijf stelde, een mooi type zien, terwijl ook de tekening in orde was.

Niet meer de populariteit van vroeger

Waarom de zilverpatrijs Leghorns als tentoonstellingshoenders niet meer zo in de belangstelling staan kunnen we niet natrekken. Deze rasvariëteit is niet alleen een voortreffelijke eierproducent, maar tevens een zeer sierlijke en elegante verschijning. De kleurslag heeft bovendien nog het voordeel dat er weinig aan hoeft te gebeuren om het dier in tentoonstellingsconditie te brengen. Dit in tegenstelling tot de witte Leghorn, die voor een show onverbiddelijk gewassen dient te worden. Bij zilverpatrijsen is dit alleen maar het geval wanneer zij in hokken zijn gehuisvest, waarin ze vuil kunnen worden. De zilverpatrijs Leghorn is een vlijtige

legster van grote, witte eieren. Het dier is ijverig en steeds zoekend naar voer, zoals wormen, insecten en dergelijke. Broedsheid is, evenals bij alle Leghorns, vrijwel uitgesloten. Slechts bij hoge uitzondering zal een hen broeds worden. Voor zover er in ons land zilverpatrijs Leghorns zijn is het ras in handen van de sportfokker, echter ook niet meer in grote getale. Zo'n halve eeuw geleden kon men op onze Nederlandse tentoonstellingen nog grote klassen van deze kleurslag aantreffen. Niet alleen als type-vogel imponeert de zilverpatrijs Leghorn, maar ook vanwege het fraaie tekening-beeld.

De standaard van de zilverpatrijs Leghorn is het slanke, rijzige type. Plompe of zwaar gebouwde dieren worden streng veroordeeld. De kam moet stevig op de kop geplant zijn en mag niet te groot of te zwaar zijn, waardoor bij de haan het overhangen naar één kant voorkomen wordt. Elke hals- en zadelveer van de haan moet een smalle, zilverwitte zoom hebben met een zuivere, zwarte schachtstreep. We wijzen er op, dat het hals- en het zadelbehang, voor wat het zilverwitte gedeelte betreft, ook blank moet zijn en niet crèmekleurig of geel mag aandoen. De schouderkleur is ook zilverwit en de vleugelbanden, die groenglanzend zijn, vormen een fraai contrast, terwijl de slagpennen een zuivere, witte buitenvaan moeten bezitten, waardoor de witte vleugeldriehoek wordt gevormd. De niet te grote, mooi gespreide, niet te hoog gedragen staart, moet uit zuiver zwarte veren bestaan. Borst, buik en dijen zijn van een diepzwarte kleur. De poten zijn geel en middellang. De dijbevedering, ofwel "de broek" mag niet over het hielgewricht komen, waardoor de vogel een vrij hooggestelde indruk geeft. Het type van de hen is, evenals dat van de haan, wel enigszins te vergelijken met het type van de Minorca, echter staat de Leghorn minder hoog op de poten. De halskraag van de hen bestaat ook uit een zwarte middenstreep met er omheen een witte omzoming. Vooral deze schachtstreep moet scherp getekend zijn, een onderdeel, waaraan grote waarde wordt gehecht. Doorbreken van deze streep-tekening aan de punt van de veer moet als een fout worden aangemerkt. De rugkleur van de hen is grijswit. Op iedere veer komt een gelijkmatige pepering voor, niet klonterig dus, maar fijn verdeeld alsof er met de punt van een potlood op getikt is. Een teveel aan tekening geeft hier klontering, met als gevolg te donkere ruggen en dieren, die absoluut ongeschikt zijn voor de tentoonstelling, doch in sommige gevallen als fokdier zeer goed bruikbaar zijn. Hoe gelijkmatiger rug en zadel van de hennen de tekening laten zien des te waardevoller is het dier. De borst van de hen is warm zalmkleurig, waarin de veernerf zich iets lichter vertoont. De dons-partij van de hennen is grijs. De staart dient zwartgrijs aan te zien. Alleen de twee bovenste veren vertonen de tekening overeenkomstig de rug. De kleur en tekening van de rug zet ook door op de vleugels en in de dijbevedering. Dikwijls komt op de vleugels een roodachtige aanslag voor, het zogenaamde "roest", een onoverkomelijke fout. De kam van de hennen valt naar één kant, niet slap vanaf de basis van de kam, doch aan de voorzijde iets opstaand en dan om-

Een fraai getypeerde zilverpatrijs Leghorn-hen. Ook de kop is bijzonder fraai. Op de foto is duidelijk de fijne pepering in de bevedering waar te nemen. De staartpennen zijn iets slordig.

foto's C. Aalbers

vallend. De oogkleur van de zilverpatrijs Leghorns is oranje-rood.

Fok zilverpatrijs Leghorns

Om zowel goede tentoonstellingshanen als hennen te fokken zijn we bij de zilverpatrijs Leghorns zeker aangewezen op twee foktomen, d.w.z. een hanen- en een hennenfoktoom. In de hanenfoktoom is de haan er bij voorkeur één, die zoveel mogelijk aan de standaard-eisen beantwoordt. De hennen, die men in deze foktoom plaatst behoren halsveren te hebben met een scherp begrensde omzoming. In het gevederte van rug en vleugels mogen deze vogels wel wat aan de donkere kant zijn en het kan zelfs geen kwaad er een enkele hen met een zeer donkere rug bij te plaatsen. Zijn de rugveren dus aan de zwarte kant, dan levert dit geen bezwaren op, ook mag de rugveer wel wat omzoomd zijn, de zogenaamde flittertekening. Zeer donkergrijze staart en dons van dezelfde kleur voltooien het gevederte der hanenfokhennen. De borstkleur van deze hennen dient ook wat aan de donkere kant te zijn.

In de hennenfoktoom gaan we andersom te werk en moeten de vrouwelijke dieren standaardmatige of tentoonstellingshennen zijn, terwijl de haan bij voorkeur uit een fijne tentoonstellingshen afkomstig moet zijn. Deze haan mag niet crèmekleurig op schouders en in hals- en zadelbehang zijn. Een wat gebroken, dus niet te scherpe middenstreep in hals en zadel is zeer aanbevelenswaardig. Dit komt de open pepering op de veren van de hennen ten goede, terwijl een tikje witte omzoming in de borst van de hanen ook hierbij helpt. Zoals men weet worden op onze tentoonstellingen ook trio's gevraagd. Jaren geleden ging men zelfs zo ver ook hanen- en hennenfok-trio's toe te laten. Deze trio's ziet men tegenwoordig gelukkig niet meer op onze shows. Deze inzendingen hoorden, naar onze mening, ook niet op de tentoonstellingen thuis. Zij konden onmogelijk door de keurmeesters op hun waarde worden geschat, doch dergelijke trio's hadden natuurlijk wel foktechnische waarde voor de fokkers en liefhebbers.

Ieder land zijn eigen Leghorn-type

Zoals we reeds eerder in ons artikel aangaven heeft vrijwel ieder Europees land zijn eigen type Leghorn, alhoewel de verschillen in type zo'n dertig jaar geleden erger waren dan heden ten dagen. Er kwamen meer fokrichtingen voor. Zoals we al aangaven het Duitse, daarnaast het Luxemburgse, het Deense en het Zwitserse. Sinds de Europese standaard voor Leghorns klaar is, en dat is reeds zo'n veertig jaar het geval, is het verschil per land veel kleiner geworden. Waar het echter nu nog op vastzit is de interpretatie van deze Europese standaard. Het blijkt, dat men in lang niet ieder Europees land dezelfde pluimveetaal spreekt, waardoor er voorlopig nog verschillen zijn en ook blijven bestaan. Juist met het oog op eenzelfde interpretatie zijn de keurmeestersbijeenkomsten, die jaarlijks op initiatief van de Entente plaatsvinden, zo belangrijk. Op dergelijke bijeenkomsten leert men ook door andermans ogen kijken en kan men begrip opbrengen voor elkaars standpunten.

De Leghorn is vóór alles een levendige en vitale vogel. Er zijn in ons land stammen, die helaas "overfokt" zijn, hetgeen zijn oorzaak vindt in het teveel letten op hoge standardeisen in bevedering of anderszins met verwaarlozing van de vitaliteit der dieren. Al zijn sommige exemplaren soms weinig vitaal of traag in hun bewegingen, toch worden zij dan om een of ander goed kenmerk, b.v. in de bevedering of tekening voor de fokkerij aangewend, waardoor men dan weer slappe en dromerige figuren terugfokt. Dieren, die het allerminst doen in een tentoonstellingskooi en bovendien niet kunnen bogen op enige produktiviteit. Een Leghorn haan of hen moet de liefhebber onmiddellijk bekoren door de vlotte en vitale verschijning. Slappe dieren hebben niets gemeen met de gezonde vogel, die men in dit ras dikwijls ziet.

Bij het fokken is en blijft het oppassen, dat er geen ongewenste eigenschappen onverwachts gaan optreden. Dit kan gebeuren door onoplettendheid van de fokker, die op een gegeven moment iets ongewenst over het hoofd ziet. Dit hebben we enige jaren geleden in dit ras beleefd. Onverwachts traden er veel hennen op met grote sporen aan de benen. Hierdoor kreeg menige hen van de keurmeester een onvoldoende. Een dergelijke grove fout is meestentijds het gevolg van onoplettend zijn of een dergelijke fout moedwillig over het hoofd zien vanwege een zeer in het oog lopend goed kenmerk. Men is dan geheel verkeerd bezig.

Het is te wensen, dat meerdere fokkers zich aangetrokken zullen voelen tot deze bijzonder fraaie Leghorn-kleurslag. Men kan er van overtuigd zijn, dat men bij aanschaf een zeer vitale kip, die er bovendien ook nog zeer aantrekkelijk uitziet, vooral door de mooie tekening, in de hokken heeft.

C. Aalbers